

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Håkan Andersson
08-563 088 90
hakan.andersson@uka.se

Datum/ löpnummer 2016-02-16 2016/1

Universitetskanslersämbetets effektivitetsanalyser är en av formerna för att löpande redovisa resultaten av granskningarna av hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor. Syftet med analyserna är att ge olika perspektiv på företeelser och förhållanden som är relevanta för hur resurserna utnyttjas och därigenom ge regeringen och andra aktörer underlag att diskutera eller agera utifrån.

En uppföljning av studenters aktivitet på kurs

Universitetskanslersämbetet har i uppdrag av regeringen att följa utvecklingen av studenters aktivitet på kurs. I analysen följs studenters aktivitet upp via de kursregistreringar där studenterna inte uppvisat någon registrerad kursrelaterad aktivitet, så kallade inaktiva studenter. Analysen visar att andelen inaktiva studenter minskade med 1 procentenhet till 10,5 procent under perioden 2012/13-2014/15.

En av Universitetskanslersämbetets (UKÄs) uppgifter är att granska hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor. Enligt myndighetens regleringsbrev för 2013 och 2014 skulle ämbetet inom ramen för uppdraget utveckla uppföljningen av *inaktiva studenter*, enkelt uttryckt studenter som inte aktivt deltar i studierna. Uppdraget har resulterat i två analyser; *Studieaktivitet mätt i högskolepoäng 2013/1* och *Att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter 2014/2*. I den första analysen togs en definition av inaktiva studenter fram. I den andra analysen genomfördes en fördjupad analys utifrån denna definition.

Enligt myndighetens regleringsbrev för 2015 fick UKÄ i uppdrag att "[...] följa utvecklingen av studenters aktivitet på kurs enligt den modell som Universitetskanslersämbetet föreslog i sin rapport Statistisk analys 2014/2."

Denna analys är en redovisning av ovanstående regeringsuppdrag.

Definition av en inaktiv student

I regleringsbrevet anges att UKÄ ska följa utvecklingen av "*studenters aktivitet på kurs*". I enlighet med tidigare arbete kommer uppföljningen av studenters aktivitet på kurs följas upp genom att följa utvecklingen av inaktiva studenter. Det vill säga de studenter som inte uppvisar någon registrerad aktivitet på en kursregistrering. Vi hänvisar till tidigare analyser för en mer utförlig diskussion kring begreppet inaktiva studenter. Mer precist definieras en inaktiv student som:

En student som inte tar några poäng, under aktuell termin samt nästföljande termin, på en specifik kurs som studenten är registrerad på inom ett visst lärosäte och som samtidigt inte uppvisar någon aktivitet inom denna kurs. Aktivitet definieras som (i) godkänt resultat på noll poäng eller mer, (ii) underkänt resultat på noll poäng eller mer, (iii) godkänd kurs, eller (iv) anmält sent avbrott på kurs.

Det är viktigt att notera att uppföljningen inte avser specifika studenter utan är kopplad till kursregistreringar. En student kan klassas som inaktiv student på en kurs men aktiv student på en annan kurs.

Datum
2016-02-16Reg.nr
511-14-15

I analysen används begreppet *nollpoängare* för hela populationen av studenter som inte tagit några poäng på en kursregistrering. Gruppen *inaktiva studenter* är den delmängd av gruppen nollpoängare som inte visar några spår av aktivitet i det studieadministrativa systemet Ladok kopplat till en specifik kursregistrering. Gruppen nollpoängare består alltså dels av aktiva nollpoängare som har registrerad aktivitet i Ladok och dels av inaktiva nollpoängare (d.v.s. gruppen inaktiva studenter enligt ämbetets definition) där ingen aktivitet finns registrerad i Ladok. Gruppen *aktiva studenter* utgörs av de kursregistreringar där studenterna har registrerad kursaktivitet i Ladok, oavsett om de har tagit poäng eller inte. Storleken på grupperna mäts genom antalet helårsstudenter.

Presentationen av studenters aktivitet på kurs fokuserar främst på gruppen inaktiva studenter i relation till den totala gruppen av aktiva studenter (dvs både studenter som tar och inte tar några poäng inom ramen för en kursregistrering). Då definitionen av inaktiva studenter utgår ifrån vilka spår av aktivitet som finns i Ladok baseras analysen på data från lärosäten som använder Ladok. Totalt ingår 35 lärosäten i analysen. Tidigare analyser har följt utvecklingen fram till och med hösten 2012 och för att skapa en hanterbar datamängd baseras analysen på data från läsåren 2012/13-2014/15. Data fördelat på kön presenteras endast för läsåret 2014/15. Samtliga lärosäten har använt den uttagsrutin som tagits fram av Ladokkonsortiet när lärosätena i regleringsbrevet 2013 och 2014 hade i uppdrag att redovisa ”studenter som inte tar poäng”. Detta gör att siffrorna vad gäller totalt antal helårsstudenter kan skilja något från andra uttag av antal helårsstudenter.

Analys

I denna analys presenteras utvecklingen av inaktiva studenter för de tre senaste läsåren. Utresande svenska utbytesstudenter ingår inte i analysen. För en redovisning av andelen inaktiva studenter i relation till den totala utbildningsvolymen per lärosäte se bilaga 1.

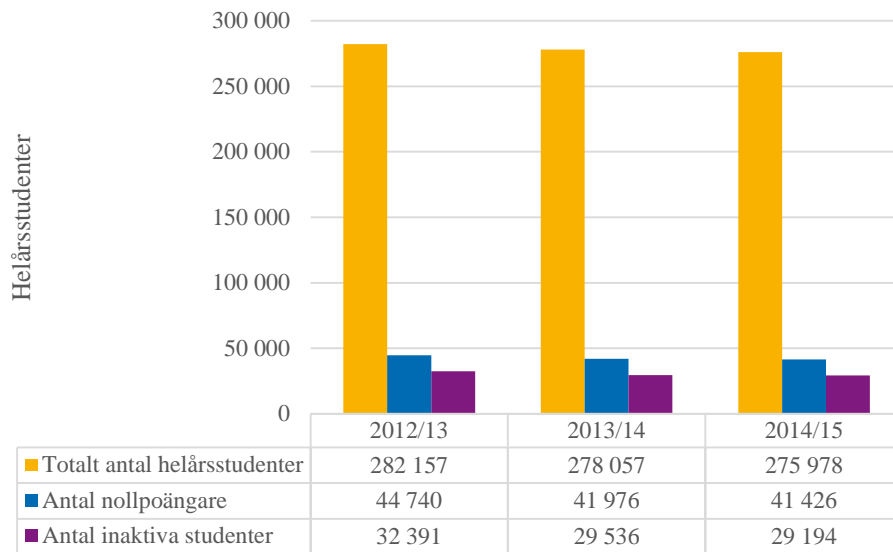
Antalet inaktiva studenter minskar något

Den tidigare analysen *Att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter 2014/2* visade att antalet inaktiva helårsstudenter ökade mellan 2006 och 2010 i takt med att antalet helårsstudenter ökade för att sedan minska något till 2012 i samband med att antalet helårsstudenter också minskade. Däremot låg andelen inaktiva studenter av totalt antal nollpoängare relativt stabilt mellan 2006 och 2011 på runt 80 procent för att minska något till 2012. Antalet inaktiva studenter jämfördes inte med den totala mängden helårsstudenter i den tidigare analysen.

Figur 1 visar utvecklingen mellan läsåren 2012/13-2014/15 av den totala utbildningsvolymen (*totalt antal helårsstudenter*), hur många av dessa kursregistreringar som inte resulterade i några tagna poäng inom två terminer (*nollpoängare*) samt hur många av dessa kursregistreringar där studenterna inte uppvisade någon registrerad aktivitet på kursen (*inaktiva studenter*). Samtliga tre grupper visar en svagt nedåtgående trend.

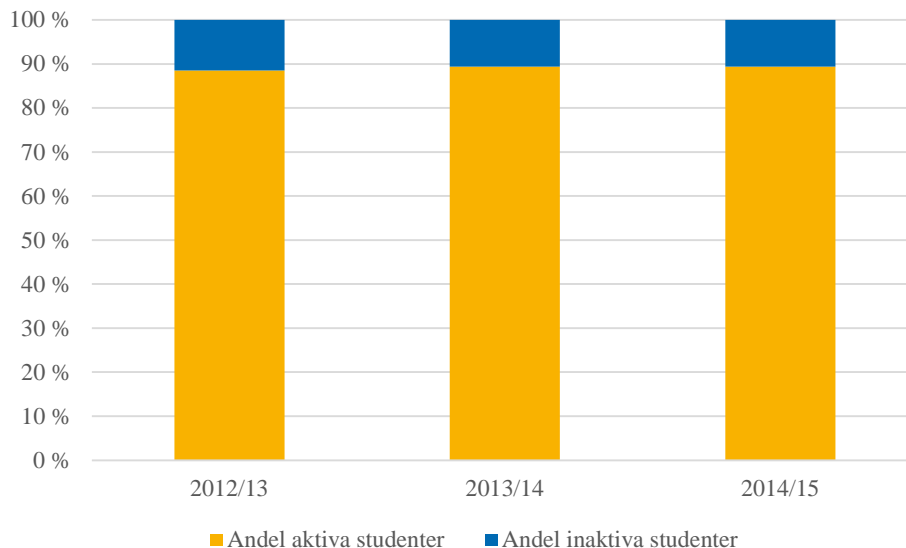
Datum
2016-02-16

Reg.nr
511-14-15

Figur 1. Antal helårsstudenter, nollpoängare och inaktiva studenter för läsåren 2012/13-2014/15.

Ser vi till hur stor andel av den totala utbildningsvolymen som utgjordes av inaktiva studenter så har denna sjunkit något, från 11,5 procent 2012/13 till 10,6 procent 2014/15 (Figur 2).

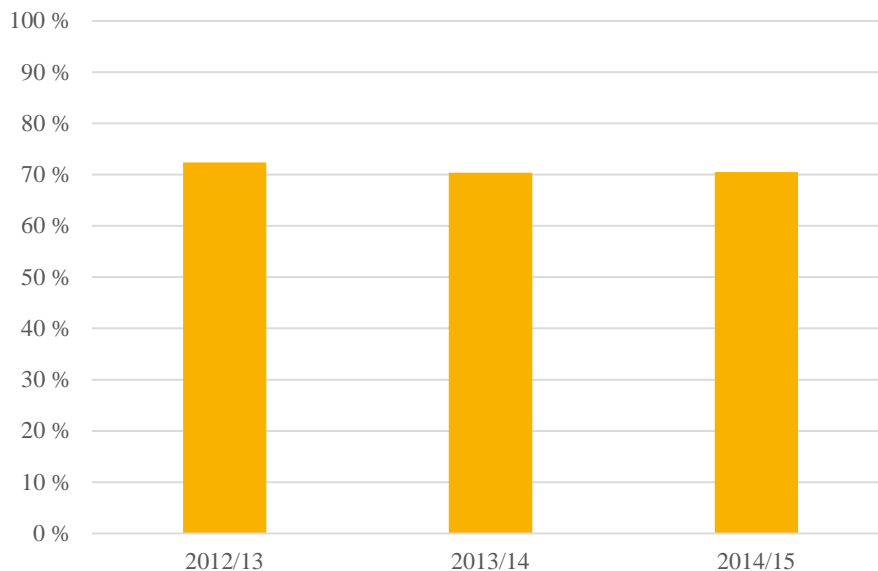
Figur 2. Andel aktiva respektive inaktiva studenter för läsåren 2012/13-2014/15.

Av figur 3 framgår att andelen inaktiva studenter av gruppen nollpoängare minskade från 74 procent 2012/13 till 70 procent 2013/14. Detta innebär att antalet inaktiva studenter har sjunkit i snabbare takt än antalet nollpoängare som i stort följer trenden för minskningen av antalet helårsstudenter. Minskningen av andelen inaktiva studenter av

Datum
2016-02-16

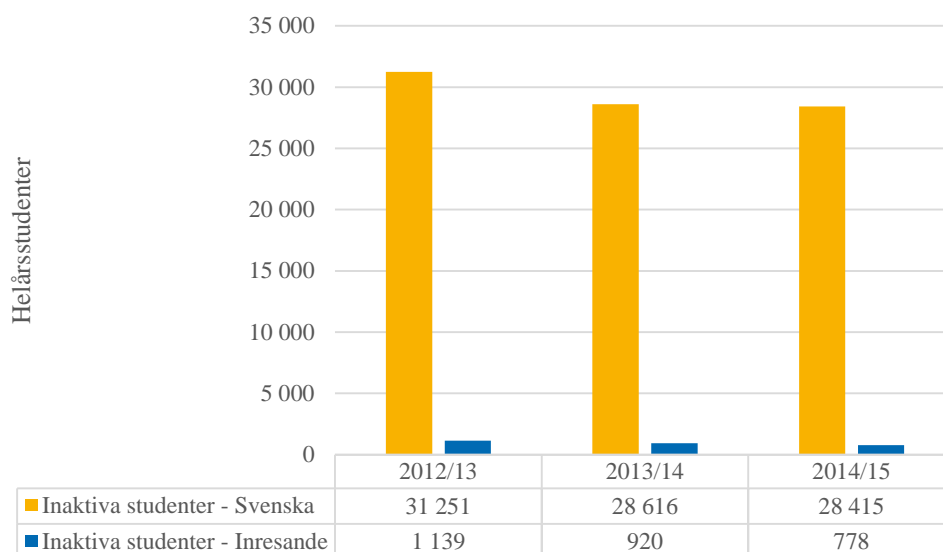
Reg.nr
511-14-15

gruppen nollpoängare som noterades mellan höstterminen 2011 och 2012 i analysen *Uppföljning av inaktiva studenter 2014/2* fortsätter därmed.

Figur 3. Andel inaktiva studenter av gruppen nollpoängare för läsåren 2012/13-2014/15.

Inresande studenter utgör en liten del av antalet inaktiva studenter
Inresande studenter utgjorde cirka 8 procent av det totala antalet helårsstudenter läsåret 2014/15. Sett till det totala antalet inaktiva studenter utgjorde de inresande studenterna 3-4 procent under den undersökta perioden. Då inresande studenter utgör en så liten grupp presenteras i den följande redovisningen svenska och inresande studenter sammanslaget.

Figur 4. Antal inaktiva helårsstudenter fördelat på svenska respektive inresande studenter för läsåren 2012/13-2014/15.

Datum
2016-02-16Reg.nr
511-14-15

Andelen inaktiva studenter varierar främst mellan olika utbildningsområden. Statliga lärosäten, utom Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet, får anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för helårsstudenter och helårsprestationer¹. Takbeloppet anger hur mycket ersättning varje lärosäte maximalt kan få. All utbildning är indelad i kurser, vilka klassificeras till ett eller flera utbildningsområden. Varje utbildningsområde har sedan ett visst ersättningsbelopp kopplat till sig för helårsstudenter respektive helårsprestationer. Ett lärosätes sammanlagda ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå beräknas sedan utifrån antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom respektive utbildningsområde multiplicerat med det aktuella ersättningsbeloppet, dock begränsat av takbeloppet (se bilaga 2 för en förteckning över ersättningsbeloppen för respektive utbildningsområde). En student som är registrerad på en kurs, men inte tar några poäng på kursen ger därmed endast ekonomisk ersättning motsvarande kursens poängstorlek mätt i antalet helårsstudenter och inte för helårsprestationer. Även registrerade studenter som inte aktivt deltar i undervisningen avräknas mot antalet helårsstudenter som kursens poäng utgör. Om studenten själv har anmält avbrott på kursen och inte tagit några poäng utgår ingen ersättning.

I tabell 1 presenteras andelen inaktiva studenter av den totala utbildningsvolymen för respektive utbildningsområde. Skillnaden i andelen inaktiva studenter finns framför allt mellan de olika utbildningsområdena, där humanistiskt och teologiskt har högst andel inaktiva studenter, medan variationen över tid inom respektive utbildningsområde är relativt liten. Låga andelar inaktiva studenter finns inom flera av de konstnärliga områdena och inom vård, medicin och dess närliggande områden samt undervisning med mellan 1-7 procent inaktiva studenter.

¹ En helårsstudent är en student som är registrerad för heltidsstudier under ett kalenderår (60 högskolepoäng), eller registreringar av flera studenter för mindre utbildningsmängder som tillsammans adderar till 60 högskolepoäng. En helårsprestation är 60 avklarade högskolepoäng.

Datum
2016-02-16

 Reg.nr
511-14-15

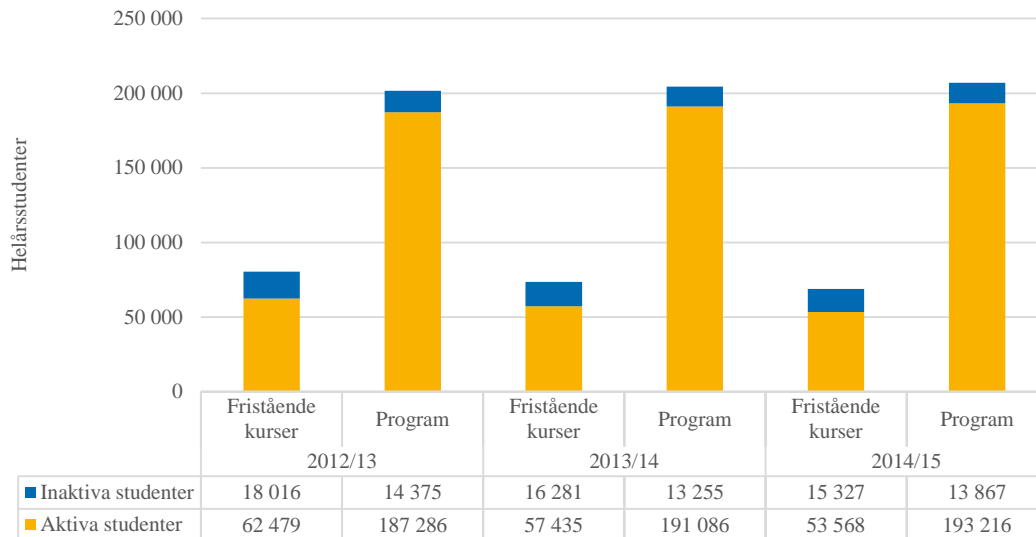
Tabell 1. Andelen inaktiva studenter och totalt antal helårsstudenter per utbildningsområde för läsåren 2012/13–2014/15.

	Andel inaktiva studenter			Totalt antal helårsstudenter		
	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15
Samhällsvetenskapligt	11%	10%	10%	68 574	67 468	65 060
Tekniskt	12%	11%	12%	57 145	56 621	56 215
Naturvetenskapligt	16%	15%	14%	34 154	33 616	33 107
Humanistiskt	18%	18%	18%	32 730	32 509	32 069
Vård	6%	5%	6%	23 230	22 889	22 628
Medicinskt	5%	4%	4%	17 579	17 848	17 987
Undervisning	7%	7%	6%	15 803	13 977	12 621
Juridiskt	9%	8%	9%	12 060	11 597	11 370
Övrigt	11%	10%	10%	6 578	5 712	5 443
Verksamhetsförlagd utbildning	3%	4%	4%	1 698	3 463	3 713
Design	7%	6%	6%	3 334	3 345	3 348
Musik	7%	7%	7%	2 233	2 249	2 192
Odontologiskt	4%	4%	3%	1 574	1 559	1 573
Farmaceutiskt	10%	10%	14%	1 148	1 148	1 193
Idrott	8%	6%	6%	1 492	1 187	1 146
Teologiskt	25%	28%	27%	986	1 023	914
Konst	6%	6%	9%	626	727	812
Media	5%	7%	5%	728	678	720
Teater	3%	2%	3%	268	250	226
Dans	5%	7%	9%	132	131	160
Opera	2%	1%	3%	42	53	65

Datum
2016-02-16

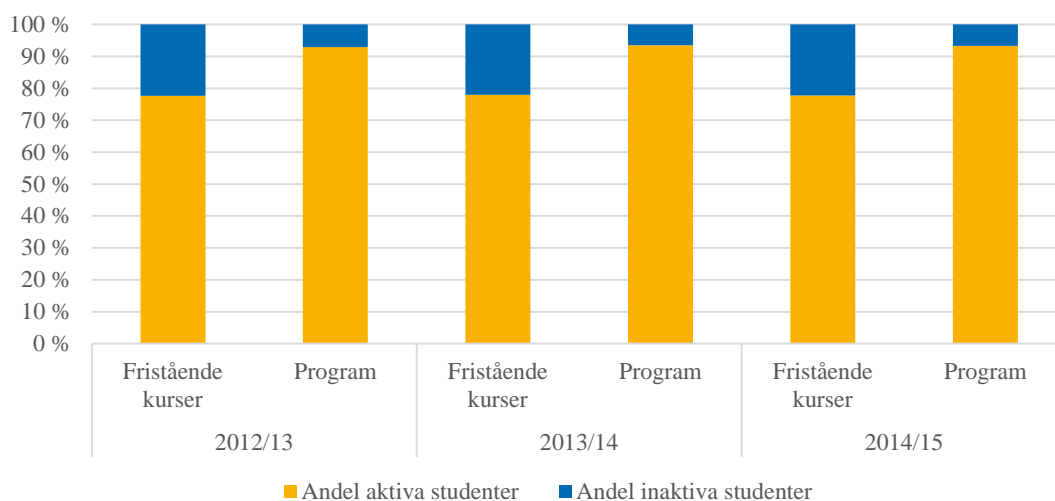
Reg.nr
511-14-15

Antalet inaktiva studenter fler på fristående kurser än på program
Antalet inaktiva studenter är fler på fristående kurser än på program, drygt 15 000
helårsstudenter på fristående kurser och knappt 14 000 helårsstudenter på program läsåret
2014/15.

Figur 5. Antalet aktiva och inaktiva helårsstudenter på fristående kurser respektive program för läsåren 2012/13-2014/15.

Att antalet inaktiva studenter är fler på fristående kurser än på program innebär, som tidigare analyser har visat, att då program volymmässigt är klart större än fristående kurser är andelen inaktiva studenter högre på fristående kurser än på program (figur 6). Läsåret 2014/15 var andelen inaktiva studenter på fristående kurser 22 procent och på program 7 procent och detta har legat stabilt de senaste tre läsåren.

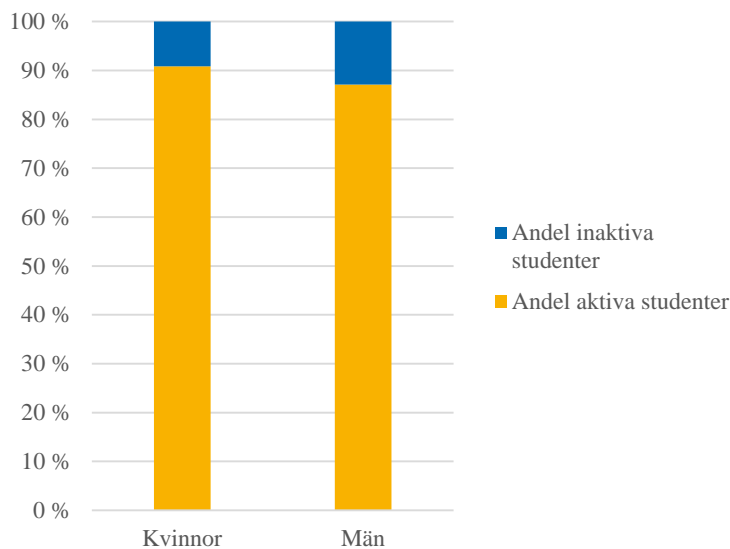
Figur 6. Andelen aktiva och inaktiva studenter på fristående kurser respektive program för läsåren 2012/13-2014/15.

Datum
2016-02-16

Reg.nr
511-14-15

Högre andel inaktiva studenter bland män än bland kvinnor

I denna analys finns endast data för kön tillgänglig för läsåret 2014/15. Figur 7 visar att andelen inaktiva studenter är högre bland männen än bland kvinnorna, 13 respektive 10 procent. Könsskillnaden kan inte förklaras genom att andelen män på fristående kurser (som har en högre andel inaktiva studenter än program) skulle vara högre än på program i jämförelse med kvinnorna eftersom män och kvinnor i ungefär samma utsträckning läser på fristående kurser (mätt som andel av antalet helårsstudenter).

Figur 7. Andelen aktiva respektive inaktiva studenter fördelat på kön för läsåret 2014/15.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar analysen att minskningen av antalet inaktiva studenter fortsätter och en minskad andel av de studenter som inte tar några poäng på kursen inom två terminer uppvisar också frånvaro av aktivitet. Även andelen inaktiva studenter av totalt antal helårsstudenter har minskat något, från 11,5 procent läsåret 2012/13 till 10,5 procent läsåret 2014/15. I övrigt bekräftas resultaten från tidigare analyser att andelen inaktiva studenter är betydligt högre på fristående kurser än på program samt att män i något högre grad än kvinnor inte uppvisar någon registrerad kursaktivitet.

Datum
2016-02-16

 Reg.nr
511-14-15

Bilaga 1

Tabell 2. Andelen inaktiva studenter och totala antalet helårsstudenter för läsåren 2012/13-2014/15 per lärosäte.

	Andel inaktiva helårsstudenter			Totalt antal helårsstudenter		
	2012/13	2013/14	2014/15	2012/13	2013/14	2014/15
Blekinge tekniska högskola	13%	11%	20%	3 181	2 813	3 349
Chalmers tekniska högskola	8%	7%	8%	8 857	9 153	9 288
Ersta Sköndal högskola	7%	7%	3%	819	801	772
Försvarshögskolan	12%	12%	8%	448	502	490
Gymnastik- och idrottshögskolan	9%	6%	6%	694	635	657
Göteborgs universitet	10%	9%	9%	23 356	23 068	22 551
Högskolan Dalarna	11%	11%	11%	5 429	5 636	5 699
Högskolan i Borås	8%	8%	8%	5 428	5 208	5 131
Högskolan i Gävle	16%	13%	13%	5 880	5 303	5 216
Högskolan i Halmstad	8%	7%	7%	4 914	4 901	4 879
Högskolan i Jönköping	24%	22%	22%	7 336	6 795	6 646
Högskolan Kristianstad	10%	9%	9%	5 121	4 968	4 658
Högskolan i Skövde	13%	12%	11%	3 979	3 801	3 722
Högskolan Väst	13%	14%	13%	4 631	4 816	4 718
Karlstads universitet	10%	9%	8%	7 711	7 627	7 696
Karolinska institutet	5%	3%	4%	5 763	5 592	5 857
Konstfack	6%	6%	5%	626	675	698
Kungl. Musikhögskolan	6%	5%	3%	568	628	634
Kungl. Tekniska högskolan	10%	10%	10%	12 002	11 315	11 308
Linköpings universitet	8%	7%	7%	17 394	17 480	17 137
Linnéuniversitetet	11%	10%	11%	13 628	13 085	13 072
Luleå Tekniska universitet	13%	10%	9%	8 150	7 608	7 330
Lunds universitet	10%	10%	9%	25 982	25 898	25 782
Malmö högskola	11%	9%	9%	11 749	11 413	11 181
Mittuniversitetet	15%	12%	10%	6 866	6 477	6 342
Mälardalens högskola	10%	9%	10%	7 025	6 662	6 586
Röda korsets högskola	2%	2%	2%	472	485	539
Sophiahemmet högskola	6%	7%	8%	465	479	517
Stockholms konstnärliga högskola	3%	5%	4%	430	388	455
Stockholms universitet	17%	17%	16%	27 474	27 068	26 403
Sveriges lantbruksuniversitet	24%	10%	10%	3 798	3 841	3 800
Södertörns högskola	10%	11%	10%	5 952	6 506	6 568
Umeå universitet	10%	9%	8%	15 344	15 171	15 104
Uppsala universitet	14%	14%	17%	22 374	23 167	23 019
Örebro universitet	7%	6%	6%	8 311	8 095	8 175

Datum
2016-02-16

Reg.nr
511-14-15

Bilaga 2

Tabell 3. Ersättningsbelopp för en helårsstudent (HST) respektive en helårsprestation (HPR) per utbildningsområde för 2015.

Ersättningsbelopp 2015 (kronor)		
	HST	HPR
HSTJ*	29 140	19 777
Naturvetenskapligt, Tekniskt, Farmaci	51 753	43 644
Vård	55 020	47 654
Odontologiskt	45 500	53 002
Medicinskt	61 483	74 786
Undervisning**	32 837	38 673
Verksamhetsförlagd utbildning	43 099	50 758
Övrigt***	41 563	33 762
Design	146 654	89 351
Konst	208 199	89 384
Musik	126 521	79 997
Opera	301 514	180 369
Teater	291 558	145 221
Media	297 535	238 337
Dans	205 053	113 304
Idrott	106 852	49 47

*HSTJ avser humanistiskt, samhällsvetenskapligt, teologiskt och juridiskt utbildningsområde.

** Utbildning inom det allmänna utbildningsområdet och utbildningsvetenskapliga kärnan

*** Avser journalist- och bibliotekarieutbildning samt praktisk-estetiska kurser